

Analiza sectoarelor economice pentru a identifica obstacole majore privind concurenta

World Bank ECA Trust Fund TF 16060

Consiliul Concurenței
al Republicii Moldova

SCOPUL PROIECTULUI

Proiectul Asistență Tehnică pentru Consiliul Concurenței din Republica Moldova **„Analiza sectoarelor economice pentru a identifica obstacole majore privind concurența”** a cuprins trei faze conform work planului agreeat cu Consiliul Concurenței din Republica Moldova și Banca Mondială.

Așa cum este rezumat în TOR:

„Principalul obiectiv al Consultantului a fost acela de a prioritiza sectoarele și/sau piețele economiei Republicii Moldova în care sunt prezente obstacole majore în calea concurenței și unde eforturile de a elimina practicile anti-concurențiale ar putea avea un impact potențial semnificativ asupra condițiilor de concurență în aceste sectoare și/sau piețe și asupra economiei globale a Republicii Moldova.”

Următoarele sarcini au fost acoperite pe perioada atribuită:

- identificarea criteriilor de evaluare și prioritizare a sectoarelor și/sau piețelor economice din punct de vedere al concurenței, pe obiectivul de mai sus;
- efectuarea unei evaluări preliminare a sectoarelor și/sau piețelor pe baza criteriilor identificate, pentru a le identifica pe cele care ar trebui să fie punctul central al unei evaluări profunde a concurenței, într-o etapă ulterioară;
- realizarea unui eveniment de promovare a culturii concurenței cu scopul de a împărtăși studii de caz cu privire la efectele eliminării barierelor din calea concurenței în sectoarele și/sau piețele de mare importanță din țările europene și non – europene.

LIVRABILE ÎN CADRUL PROIECTULUI:

- *Raportul inițial*
- *Raport privind stabilirea indicatorilor de prioritizare a sectoarelor economice*
- *Raport privind sectoarele prioritare din punct de vedere concurențial*
- *Eveniment de promovare a culturii concurenței*
- *Raportul final*

SCURTĂ DESCRIERE A FAZELOR PROIECTULUI

În prima fază, Consultantul a realizat o evaluare a informațiilor disponibile, a stabilit metodologia finală pentru determinarea indicatorilor principali ce au stat la baza prioritizării sectoarelor economice. Totodată, Consultantul a luat act, în prima fază de contextul economic în care se găsește Republica Moldova și de perspectivele de dezvoltare ale țării după semnarea Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană.

În cadrul fazei a doua a proiectului, Consultantul a stabilit indicatorii relevanți pentru prioritizarea sectoarelor economiei Republicii Moldova, respectiv pentru realizarea unei evaluări preliminare privind constrângerile concurențiale în sectoarele economice.

În cea de-a treia fază a proiectului, Consultantul a aplicat indicatorii selectați realizând o clasificare a celor mai dinamice sectoare economice. Stabilirea indicatorilor relevanți a pornit de la teoriile de prejudiciu concurențial și de la caracteristicile piețelor care dăunează concurenței. Cele mai importante caracteristici care dăunează concurenței au fost ulterior suprapuse peste indicatorii rezultați din aplicarea criteriilor prezentate în termenii de referință ai proiectului. Indicatorii cu pondere semnificativă au fost considerați ca relevanți pentru a fi utilizați în stabilirea sectoarelor prioritare. În plus, au fost reținuți ca având importanță și alți factori decisivi pentru evoluția concurențială a sectoarelor economice din Republica Moldova.

DETERMINAREA INDICATORILOR DE PRIORITIZARE

Scara de indicatori a fost definită astfel încât să ia în considerare situația cea mai critică în termeni de concurență, prin luarea în considerare a următoarelor etape:

- A. Revizuirea teoriilor de prejudiciu concurențial (putere de piață unilaterală, barierele la intrare și extindere, comportamentul coordonat de către firme, relație verticală, răspuns slab client).
- B. Determinarea indicatorilor relevanți pornind de la teoriile de prejudiciu concurențial, respectiv de la criteriile relevante stabilite prin termenii de referință ai proiectului.
- C. Stabilirea relației între indicatorii selectați și concurența liberă, nedistorsionată pe piață

Ținând seama de datele disponibile Consultantului, următorii indicatori urmează a fi folosiți pentru a determina importanța sectoarelor în economie prin prisma constrângerilor concurențiale existente sau potențiale:

1. profitabilitatea sectoarelor în cauză;
2. nivelul veniturilor realizate raportate la nivelul veniturilor totale din economie;
3. numărul de întreprinderi active în sectoarele economiei naționale;
4. dinamica/evoluția numărului de întreprinderi în sectoarele economice din Republica Moldova în ultimul an calendaristic;
5. valoarea medie a activelor imobilizate în fiecare sector economic;
6. ponderea cheltuielilor de marketing în total cheltuieli;
7. gradul de reglementare al sectorului în cauză.

STABILIREA SECTOARELOR PRIORITARE

Pe baza indicatorilor determinați ca fiind relevanți, sectoarelor economice li s-a atribuit o valoare de la 1 la 7, în dependență de procentajul obținut și punctajul relativ cu gradul de competitivitate. Valorile obținute au fost însumate și multiplicare cu indicatorii de prioritate, valoarea obținută indicând prioritatea sectorului pentru analiza în faza a treia a proiectului.

Pornind de la valoarea medie, s-a stabilit că acumularea a mai mult de 26 de puncte, semnaleză riscuri pentru concurență.

În etapa finală, Consultantul a verificat legislația problematică și documentele furnizate prin CCM, identificând și alte aspecte problematice în sectoarele prioritare ale economiei Republicii Moldova.

Exemplu de calcul:

A. Sectorul D16 Fabricarea produselor de tutun

Nr. Crt.	Indicator	Valoarea în %	Puncte atribuite
1.	Întreprinderi în sector	0,04	7
2.	Creșterea numărului de întreprinderi în sector	-14,29	4
3.	Profitabilitatea sectorului	7,41	5
4.	Venituri	0,46	2
5.	Valoare active imobilizate	10538	4
6.	Structura cheltuielilor de marketing	0,12	7
7.	Nivel de reglementare	Joasă	1
	TOTAL		30

LISTA FINALĂ A SECTOARELOR PRIORITARE DIN PUNCT DE VEDERE CONCURRENTIAL

Sectorul de activitate CAEM (2005)	Punctaj (ordine de prioritate)
ASIGURĂRI + BĂNCI	39
E40 PRODUCȚIA ȘI DISTRIBUȚIA DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI TERMICĂ, GAZE ȘI APĂ CALDĂ	34
I64 POȘTA ȘI TELECOMUNICAȚII	32
C INDUSTRIA EXTRACTIVĂ	31
I62 TRANSPORTURI AERIENE	31
I61 TRANSPORTURI PE APĂ	30
K73 CERCETARE ȘI DEZVOLTARE	30
D16 FABRICAREA PRODUSELOR DE TUTUN	30
D26 PRODUCȚIA ALTOR PRODUSE DIN MINERALE NEMETALIFERE (STICLĂ, CERAMICĂ, BETON ETC.)	29
O90 Eliminarea deșeurilor și a apelor uzate; asanare, salubritate și activități similare	29
D23 Cocsificarea cărbunelui, distilarea țițeiului și tratarea combustibililor nucleari	28
D24 Industria chimică	28
D29 Fabricarea de mașini și echipamente	28
D30 Fabricarea de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou	28

D32 Producția de echipamente și aparate pentru radio, televiziune și comunicații	28
D35 Producția altor mijloace de transport	28
I63 Activități anexe și auxiliare de transport; activități ale agenților de turism	28
I60-62 Transport	28
J Activități financiare	28
N Sănătate și asistență socială	28
A Agricultură, economia vînatului și silvicultura	27
A01 Agricultură, economia vînatului și servicii auxiliare	27
A02 Silvicultura, exploatare forestiere și servicii anexe	27
D17 Fabricarea produselor textile	27
D33 Producția de aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice și producția de ceasuri	27
F Construcții	27
I60 Transporturi terestre	27
D19 Producția de piei, de articole din piele și fabricarea încălțămintei	26
D22 Edituri, poligrafie și reproducerea materialelor informative	26
D28 Fabricarea produselor finite din metal, exclusiv producția de mașini și utilaje	26
D31 Producția de mașini și aparate electrice	26
E41 Captarea, epurarea și distribuția apei	26
G Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor, motocicletelor, a bunurilor casnice și personale	11